

„корон“) і висказує, з застереженням, свій здогад, що прикраси сї можна найскорше уважати парамениками. Се може таки дійсно найправдоподібнїйше об'ясненнє. Що до походження, то порівняннє приводить до виводу, що маємо тут продукт культури т. зв. латенської, себто кельтської, предримської.

М. Г—а.

Ю. Кулаковскій — Новоизданный византийскій трактатъ по военному дѣлу (Византийскій Временникъ, 1900, с. 646—60).

Під сим титулом обговорює автор трактат Пері *καστάσεως ἀπλήκτου*, De castrametatione, в часті виданий ще Газе, а тепер в цілости А. Мартеном (Albert Martin, Traité de Tactique connu sous le titre Пері і т. д., Paris, 1898, відб. з XXXVI т. Notices et Extraits), з паперів Гро. Він встановляєть ся над часом трактату, виступаючи против гадки Мартена, що написано його в часі і з ініціятиви ціс. Никифора Фоки, та вказує на 990-ті рр., як на час написання, і близше спинаєть ся коло згадок про Русь в сїм трактаті. Їх не багато, і не дуже вони многословні, але завсїди цїнні. Три рази згадуєть ся Русь (οἱ Ῥῶς) в византийськїм війську, як прибічний полк (розд. X, XIX, XXV); сїй полк ходить в поході пішо, але в потребі може бути посаджений і на коней. Четверта згадка інтереснїйша — тут Русь виступає як край сусїднїй: „належить доместику і пограничним стратігам мати шпігунів до Болгарів (автор трактату головно має на оці военний театр болгарський), але також і до иньших сусїднїх народів — до Печенігів, Угрів і Руси (εἰς τὰ λοιπὰ γειτονοῦντα ἔθνη, εἴτουν εἰς Πατζινακίαν καὶ εἰς Τουρκίαν καὶ Ῥωσίαν), аби ніщо з їх замислів не утайло ся від них“. Ш. автор толкує, що Русини тут названі сусїдами супроти кримських провінцій Візантії. Се так, коли розуміти „сусїдство“ в тіснїйшїм значінню; але можна розуміти його й трохи свобіднїйше, в значінню народа, з яким Візантія мала безпосередні зносини й конфлікти.

М. Г.

А. Шахматовъ — Древнеболгарская энциклопедія X вѣка (Византийскій Временникъ, 1900, с. 1—35).

Ш. академік від кількох літ вертує гєнезу руських хронографів (див. Записки т. XXXIV с. 11—2). В отей прайі він на підставі порівняннє ріжних редакцій т. зв. Еллинського літописця приходить до переконання, що джерелом їх послужила компіляція, куди входило кілька старозавітних книг, хроніки Малялі й Амартоля, дві редакції Александри і кілька поменьших статей. Катальог болгарських князів в одній з редакцій Елл. літописця вказує, на його гадку, на болгарський початок сеї компіляції. З другого боку звязки помічені автором між т. зв.